

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою

д.е.н., професор _____ С.А.Нестеренко

« ____ » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

для здобувачів ступеня вищої освіти *«Бакалавр»*

зі спеціальності **073 «Менеджмент»**

ОКР «Бакалавр»

Факультет економіки та бізнесу

2019 – 2020 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління підприємством» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОКР «Бакалавр» – Мелітополь, ТДАТУ - 13 с.

Розробник: к.е.н., доцент Шевчук О.Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри менеджменту

д.е.н, професор _____ С.А.Нестеренко

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОКР «Бакалавр» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2019 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки , освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>073 «Менеджмент»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		4-й 2-С	7-й 3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 год. самостійна робота студента – 8 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	80 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – засвоєння системи теоретичних знань зі стратегічного управління і практичних навичок управління стратегічною діяльністю підприємства.

Завдання курсу – розвинути у студентів базові знання із сутності і сфери стратегічного управління; визначення змісту середовища та його впливу на стратегічну діяльність підприємства; набуття вмінь стратегічного аналізу і проектування стратегій.

Предмет курсу – процеси, методи та інструментарій стратегічної управлінської діяльності підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- місце та роль стратегічного управління в системі менеджменту;
- особливості використання стратегічного управління на підприємствах різних форм власності;
- технологію аналізу зовнішнього середовища та розробки стратегії розвитку організації;
- об'єктивні та суб'єктивні причини необхідності стратегічного планування та стратегічного управління;
- процес розробки стратегії в організації, концептуальні підходи до управління процесом стратегічних змін;
- методика переходу організації до стратегічних програм розвитку.

вміти:

- розробляти місію, цілі, стратегію та «стратегічний набір» організації;
- формулювати стратегічні завдання різного рівня на підприємстві;
- розробляти інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління;
- використовувати моделі, інструменти стратегічного управління стосовно організації в різних конкретних ситуаціях;
- застосовувати концептуальні положення стратегічного управління на практиці;
- проводити стратегічний аналіз стосовно організації;
- розробляти загальну та функціональну стратегії для організації.

бути ознайомленим: із законодавчою базою України з питань, що вивчаються дисципліною, з розвитком економічних процесів та явищ.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. «Сутність, зміст, роль, місце та процес стратегічного управління підприємством»

Тема 1. Еволюція розуміння і передбачення майбутнього. Передумови застосування стратегічного управління в організаціях [18, с. 342-358; 19, с. 213-257]

Бюджетування та фінансовий контроль. Бюджетування і поточне планування. Стратегічне планування. Концепція стратегічного управління: сутність, елементи, механізм здійснення. Різноманітність підприємств. Підприємство як соціально-економічна система. Необхідність формування стратегічного мислення менеджерів.

Тема 2. Середовище господарської організації [20, с. 345-367; 22, с. 178-213; 23, с. 321-358]

Основні підходи до розуміння середовища господарської організації. Зовнішнє середовище організації. Проміжне середовище організації. Внутрішнє середовище організації. Характеристика зовнішнього, проміжного та внутрішнього середовища підприємств України.

Тема 3. Методи аналізу і прогнозування розвитку середовища організації [9, с.234-242; 14, с.214-145; 23, с. 278- 292]

Прогнозування в системі стратегічного управління. Основні методи прогнозування, що використовуються в стратегічному плануванні (методи екстраполяції, експертні методи, методи моделювання). Методи сучасного прогнозування.

Тема 4. Визначення конкурентоспроможності організації [15, с. 17 – 56, 104 – 123, 306 – 353, 379 – 389; 18, с. 312 – 336; 20, с. 187 – 219]

Сутність категорії «конкурентоспроможність». Конкурентоспроможність продукту. Якість та конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність підприємства. Стратегічні групи.

Тема 5. Стратегічне управління як реалізація цільового підходу. [2, с. 513 – 666; 4, с. 249 – 377; 7, с. 306 – 397; 9, с. 307 – 358].

Цільовий підхід в управлінні. Стратегічне управління. Вітчизняний та зарубіжний досвід стратегічного управління.

Тема 6. Мета в стратегічному управлінні [2, с. 513 – 666; 4, с. 249 – 377; 7, с. 306 – 397; 9, с. 307 – 358].

Роль, значення, сутність та місце цілі в стратегічному управлінні. Місія, генеральна ціль підприємства. Класифікація цілей. «Дерево цілей» підприємства.

Тема 7. Сутність стратегії та «стратегічного набору» [2, с. 212-260; 4, с. 131-179; 7, с. 497-528; 18, с. 286-311]

Сутність стратегії. «Стратегічний набір» як система стратегій. Загальні та загальноконкурентні стратегії. Продуктово-товарні стратегії. Ринкові характеристики продуктово-товарних стратегій. Виробничі характеристики продуктово-товарних стратегій. Ресурсні стратегії. Функціональні стратегії. Комплексні стратегії.

Змістовий модуль 2. «Стратегії організації, їх вибір, процес реалізації стратегії, стратегічний контроль»

Тема 8. Сутність стратегічного планування. Стратегічні плани, проекти і програми [2, с. 189-211; 4, с. 402-408, 469-526; 7, с. 464-491]

Цілі та принципи стратегічного планування. Бар'єри для стратегічного планування. Подолання бар'єрів. Моделі стратегічного планування. Характеристика системи стратегічного планування на підприємстві. Зміст і структура стратегічного плану. Стратегічні програми. Стратегічні проекти. Система стратегічних, поточних та оперативних планів.

Тема 9. Організаційне забезпечення стратегічного управління [11, с. 319-327; 18, с. 243-265; 21, с. 305-327].

Стратегія і структура: характеристика взаємозв'язку. Характеристика ОСУ стратегічного типу. Формування ОСУ стратегічного типу. Етапи формування ОСУ стратегічного типу.

Тема 10. Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління і формування стратегічної поведінки персоналу [2, с. 261-292; 4, с. 378-391; 7, с. 165-193]

Характеристика системи соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління. Аналіз «поля сил» як основа для ефективного управління. Управління змінами і формування «стратегічної поведінки». Система мотивації в стратегічному управлінні.

Тема 11. Фінансово-економічні аспекти реалізації стратегічних планів і програм [15, с. 356-389; 13, с. 312-331]

Роль фінансового забезпечення стратегічного управління. Побудова й реалізація фінансових стратегій корпорації. Поточне й стратегічне бюджетування. Економічні відносини між окремими підрозділами корпорації.

Тема 12. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління [35, с. 124-203; 36, с. 12-31]

Сутність стратегічної інформації. Інформаційна система стратегічного управління. Облік і контроль у системі стратегічного управління. Аналіз у системі стратегічного управління.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. «Сутність, зміст, роль, місце та процес стратегічного управління підприємством»							
1	Лекція 1	Еволюція розуміння і передбачення майбутнього. Передумови застосування стратегічного управління в організаціях.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Середовище господарської організації. Оцінка характеру і ступеня використання організацією умов зовнішнього середовища	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4
2	Лекція 2	Середовище господарської організації. Методи аналізу і прогнозування розвитку середовища організації. Визначення конкурентоспроможності організації	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Виконання SWOT-аналізу, PEST-аналізу для організації - об'єкта дослідження, складання стратегічного балансу та прогнозування тенденцій змін	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4
	Лекція 3	Стратегічне управління як реалізація цільового підходу. Мета в стратегічному управлінні.	2	-	-	-	-

3	Практичне заняття 3	Формулювання місії організації та «дерева цілей» (підприємство за вибором студента)	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4
4-5	Лекція 4-5	Сутність стратегії та «стратегічного набору»	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Визначення конкурентоспроможності організації методами БКГ, McKinsey, SPACE	-	-	2	-	4
	Практичне заняття 5	Розрахунок показників діяльності підприємства	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 4-5	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	16	8
6-7	ПМК - 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 - 60 год.			10	-	10	40	50
Змістовий модуль 2. «Стратегії організації, їх вибір, процес реалізації стратегії, стратегічний контроль»							
8	Лекція 6	Сутність стратегічного планування. Стратегічні плани, проекти і програми.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Побудова матриці оцінки стратегічного потенціалу організації (СПО)	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 6	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4
9	Лекція 7	Організаційне забезпечення стратегічного управління	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Алгоритм формування організаційної структури підприємства	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 7	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4
10	Лекція 8	Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління і формування стратегічної поведінки персоналу	2	-	-	-	-
	Практичне	Аналіз «поля сил» у	-	-	2	-	4

	заняття 8	стратегічних організаційних змінах						
	Самостійна робота 8	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4	
11	Лекція 9	Фінансово-економічні аспекти реалізації стратегічних планів і програм	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 9	Визначення ймовірності банкрутства підприємства за допомогою Z - рахунок Альтмана, R-моделі. Прийняття рішень в умовах невизначеності	-	-	2	-	4	
	Самостійна робота 9	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4	
12	Лекція 10	Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 10	Стратегічний моніторинг підприємства. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління	-	-	2	-	4	
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	4	
13-14	ПМК - 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2						10
Всього за змістовий модуль 2 - 60 год.			10	-	10	40	50	
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.								100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Еволюція розуміння і передбачення майбутнього
2. Оперативне та стратегічне управління, їх характеристики
3. Визначення стратегічного управління, його сутність
4. Стратегічне управління та стратегічне планування.
5. Роль і місце стратегічного управління організацією в загальній системі управління
6. Проблеми та труднощі стратегічного управління
7. Місія організації – її формування. Політика, філософія і місія організації, їх характеристика, відмінні та загальні риси.

8. Основні підходи до розуміння середовища господарської організації
9. Зовнішнє середовище організації
10. Проміжне середовище організації
11. Внутрішнє середовище організації
12. Прогнозування в системі стратегічного управління
13. Сутність категорії «конкурентоспроможність»
14. Конкурентоспроможність продукту
15. Якість та конкурентоспроможність
16. Конкурентоспроможність підприємства
17. Стратегічні групи
18. Цільовий підхід в управлінні
19. Роль, значення, сутність та місце цілі в стратегічному управлінні
20. Місія, генеральна ціль підприємства
21. Класифікація цілей
22. «Дерево цілей» підприємства
23. Сутність стратегії
24. «Стратегічний набір» як система стратегій
25. Загальні та загальноконкурентні стратегії
26. Продуктово-товарні стратегії
27. Ринкові характеристики продуктово-товарних стратегій
28. Виробничі характеристики продуктово-товарних стратегій
29. Ресурсні стратегії
30. Функціональні стратегії

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Сутність стратегії організації
2. Типи стратегій організації по М.Портеру - контроль над витратами; диференціація; фокусування.
3. Характеристика базисних стратегій організації.
4. Вибір стратегії організації.
5. Процес вибору стратегії. Метод Томпсона і Стрікланда. Оцінка вибраної стратегії.
6. Процес реалізації стратегії.
7. Характеристика етапів реалізації стратегії і стратегічні зміни в організації.
8. Характеристика типів стратегічних змін в організації - перебудова організації; радикальне перетворення організації; помірне перетворення організації; звичайне перетворення організації
9. Цілі та принципи стратегічного планування
10. Бар'єри для стратегічного планування. Подолання бар'єрів.
11. Моделі стратегічного планування.
12. Характеристика системи стратегічного планування на підприємстві.
13. Зміст і структура стратегічного плану.
14. Стратегічні програми.
15. Стратегічні проекти.
16. Система стратегічних, поточних та оперативних планів.
17. Стратегія і структура: характеристика взаємозв'язку.

18. Характеристика ОСУ стратегічного типу.
19. Формування ОСУ стратегічного типу.
20. Етапи формування ОСУ стратегічного типу.
21. Характеристика системи соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління.
22. Аналіз «поля сил» як основа для ефективного управління.
23. Управління змінами і формування «стратегічної поведінки».
24. Система мотивації в стратегічному управлінні.
25. Роль фінансового забезпечення стратегічного управління.
26. Побудова й реалізація фінансових стратегій корпорації.
27. Поточне й стратегічне бюджетування.
28. Економічні відносини між окремими підрозділами корпорації.
29. Сутність стратегічної інформації.
30. Інформаційна система стратегічного управління.
31. Облік і контроль у системі стратегічного управління.
32. Аналіз у системі стратегічного управління.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Еволюція розуміння і передбачення майбутнього
2. Оперативне та стратегічне управління, їх характеристики
3. Визначення стратегічного управління, його сутність
4. Стратегічне управління та стратегічне планування.
5. Роль і місце стратегічного управління організацією в загальній системі управління
6. Проблеми та труднощі стратегічного управління
7. Місія організації – її формування. Політика, філософія і місія організації, їх характеристика, відмінні та загальні риси.
8. Основні підходи до розуміння середовища господарської організації
9. Зовнішнє середовище організації
10. Проміжне середовище організації
11. Внутрішнє середовище організації
12. Прогнозування в системі стратегічного управління
13. Сутність категорії «конкурентоспроможність»
14. Конкурентоспроможність продукту
15. Якість та конкурентоспроможність
16. Конкурентоспроможність підприємства
17. Стратегічні групи
18. Цільовий підхід в управлінні
19. Роль, значення, сутність та місце цілі в стратегічному управлінні
20. Місія, генеральна ціль підприємства
21. Класифікація цілей
22. «Дерево цілей» підприємства
23. Сутність стратегії
24. «Стратегічний набір» як система стратегій
25. Загальні та загальноконкурентні стратегії
26. Продуктово-товарні стратегії

27. Ринкові характеристики продуктово-товарних стратегій
28. Виробничі характеристики продуктово-товарних стратегій
29. Ресурсні стратегії
30. Функціональні стратегії
31. Сутність стратегії організації
32. Типи стратегій організації по М.Портеру - контроль над витратами; диференціація; фокусування.
33. Характеристика базисних стратегій організації.
34. Вибір стратегії організації.
35. Процес вибору стратегії. Метод Томпсона і Стрікланда. Оцінка вибраної стратегії.
36. Процес реалізації стратегії.
37. Характеристика етапів реалізації стратегії і стратегічні зміни в організації.
38. Характеристика типів стратегічних змін в організації - перебудова організації; радикальне перетворення організації; помірне перетворення організації; звичайне перетворення організації
39. Цілі та принципи стратегічного планування
40. Бар'єри для стратегічного планування. Подолання бар'єрів.
41. Моделі стратегічного планування.
42. Характеристика системи стратегічного планування на підприємстві.
43. Зміст і структура стратегічного плану.
44. Стратегічні програми.
45. Стратегічні проекти.
46. Система стратегічних, поточних та оперативних планів.
47. Стратегія і структура: характеристика взаємозв'язку.
48. Характеристика ОСУ стратегічного типу.
49. Формування ОСУ стратегічного типу.
50. Етапи формування ОСУ стратегічного типу.
51. Характеристика системи соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління.
52. Аналіз «поля сил» як основа для ефективного управління.
53. Управління змінами і формування «стратегічної поведінки».
54. Система мотивації в стратегічному управлінні.
55. Роль фінансового забезпечення стратегічного управління.
56. Побудова й реалізація фінансових стратегій корпорації.
57. Поточне й стратегічне бюджетування.
58. Економічні відносини між окремими підрозділами корпорації.
59. Сутність стратегічної інформації.
60. Інформаційна система стратегічного управління.
61. Облік і контроль у системі стратегічного управління.
62. Аналіз у системі стратегічного управління.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ансофф И. Стратегическое управление / Пер. с англ. — М.: Экономика, 2003. <https://www.twirpx.com/file/158352/>
2. Ансофф И., Макдоннел Эдвард Дж. Новая корпоративная стратегия / Пер. с англ.-СПб.: ПитерКом, 2012. https://moodle.kstu.ru/pluginfile.php/118037/mod_resource/content/1/Ansoff_I_Novaya_korporativnaya_strategiya.pdf
3. Виханский О. С. Стратегическое управление: Учебник. — М.: МГУ, 2010. <http://www.al24.ru/wp-content/uploads/2012/.pdf>
4. Портер М. Стратегія конкуренції / Пер. з англ. — К.: Основи, 2008. <https://online.kz/wp-content/uploads/2012/.pdf>
5. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2010. https://www.studmed.ru/shershnova-z-ye-strategchne-pravlannya_62819b4d960.html

Допоміжна

1. Карлофф Б. Деловая стратегия. — М.: Экономика, 2007. <https://search.rsl.ru/ru/record/01001614810>
2. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент: Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник / Пер. с англ. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 2012. https://www.studmed.ru/tompson-aa-striklend-adzh-strategicheskiy-menedzhment-iskusstvo-razrabotki-i-realizacii-strategii_494fc13d181.html

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт кафедри менеджменту <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-management/>
4. Internet.